

ikke, at man kan komme til dette Resultat uden at man derved gør Stiftelsen Uret. Naar man spørger om, hvad der vindes for de allerede faa begunstige og sikkrede Besiddere ved at faae Selveiendom, vil Svaret blive, at de vinde Ret til at sælge og pantsætte deres Gaarde, maaskee Dagen efter at de have faaet dem; de kunne udparcellere dem og ved at sælge temmelig smaa Parceller maaskee indvinde saameget, at de kunne udbetale næsten alt, hvad de have givet for Gaarden; de vinde den Sikkerhed, at Gaarden, hvis de ikke sælge, eller dog dens Værdi gaar i Urv til deres Efterkommere i det Hele, medens den Udfigt der hidtil var givet dem til at beholde Gaarden, dog ved den Fundats, hvorpaa hele Forholdet beroer, var indskrænket til deres Sønner og selv for disses Bedkommende kun udtrykt saaledes, at disse skulde være nærmest. Naar de nu istedetfor denne ikke ubetingede Udfigt faae fuld Eiendom og Dispositionsret over Gaarden, troer jeg, at der gives dem saameget, at der for den forøgede Værdi, Eiendommen faaer for den nye Eier, bør tilflyde Akademiet, som den tidligere Eier, en Godtgjørelse; men denne Godtgjørelse kan ikke tilflyde Akademiet ved en paa Indfæstningsfriheden begrundet høiere Ansættelse af den aarlige Afgift, thi dertil troer jeg ikke, at den Commission, som skal foretage Vurderingen, er berettiget (Hør!). Jeg troer, at Commissionen bør sige: Denne Gaard kunde, naar der for den skulde gives en ordinair Indfæstning, betale den og den Afgift, og denne Afgift maae vi altsaa fastsætte; Commissionen maa fastsætte Afgiften, som om der fandt Indfæstning Sted, thi vilde den, fordi ingen Indfæstning finder Sted, fastsætte Afgiften høiere, da omgik Commissionen aabenbart det, som skulde komme Fæsteren tilgode; Akademiet kan altsaa ikke billigtvis faae nogen Godtgjørelse ved en særlig Forhøielse af den aarlige Afgift, men kun, hvis det har billigt Krav derpaa, derved, at det faaer Andeel i, hvad der beregnes som Indfæstning. Jeg troer, at dette heller ikke kan bestrides fra en anden Side. Der er i Betænkningen hentydet til en Betragtning, ifølge hvilken det kaldrengiske Gods kunde anses som værende i et Slags Arvefæsteforhold, kun uden

Ret til at sælge og pantsætte; men foruden den i sig selv betydelige Indskrænkning med Hensyn til den Forplantelse af Besiddelsen, som er det characteristiske ved Arvefæste, maa jeg dog ved den hele Betragtning gjøre opmærksom paa, at den kun har en Tilknytning i de nærværende Forhold, men aldeles ikke i den oprindelige Fundats. Naar man betragter det kaldrengiske Testamente er det aldeles klart, at der ikke i nogen Maade er tænkt paa en Afvigelse fra det almindelige Fæsteforhold, som da, i det Ringeste i Sjælland, var det eneste Forhold, hvorunder man dengang tænkte sig, at Bøndergods overhovedet kunde besiddes. Der var tænkt paa, at Bønderne skulde have Fæstet billigt, med Hensyn til den aarlige Afgift meget billigt; med Hensyn til Indfæstningen var der neppe tænkt paa andet end at forhindre, at den blev sær ubillig; thi den Indfæstning, som var fastsat, var, efter hvad der i Motiverne er oplyst, dengang ganske almindelig i hine Egne. Forholdet er ved Tidernes Forandring blevet langt gunstigere for Bønderne, og dette bør ogsaa ved den paatænkte Forandring komme dem tilgode; men jeg troer ikke, at man derfor tør gaae ud fra, at Bønderne allerede saagodt som have Arvefæste. Man maa vel erkjende, at de bestidde Stederne under gunstige Vilkaar, en Bestidelse er dog, foruden Savnet af den frie Dispositionsret, ogsaa med Hensyn til Forplantelsen precair, og dette Precaire skal nu bortskjæres. Man vil maaskee sige, at der dog, naar man gaar den i Udkaftet foreslaaede Vej, vil opstaae en Ubillighed mod de Bestidere, som ikke ville modtage Selveiendom, idet man fratager dem den hidtil havde Udfigt til for deres Børn at opnaae Fæste paa gunstige Vilkaar, uden at give dem fuldt Bederlag for denne Udfigt; Fæsterne kunde, mener man maaskee, erklære: „Vi finde det bedre, at blive ved at sidde som Fæstere; efter os faaer jo vor Søn Stedet saagodtsom uden anden Betaling end Afgiften; hvad der engang vil skee, naar der ikke er en Søn i Familien, bekymre vi os nu ikke om“. Men dette Raisonnement omgaaer en heel Deel af Sagen; det overseer, hvad der indtræder for Fæsteren allerede strax, den forhøiede Værdi af den Eiendom, han faaer, hvilken han kan for-